

S T A N O V I S K O

HLAVNÉHO KONTROLÓRA K NÁVRHU PROGRAMOVÉHO ROZPOČTU MESTA STARÁ LUBOVŇA NA ROKY 2023, 2024, 2025

Základom finančného hospodárenia je programový rozpočet mesta, ktorá sa zostavuje na tri kalendárne roky a predstavuje kľúčový nástroj finančného manažmentu mesta. Rozpočet vyjadruje ekonomickú samostatnosť samosprávneho územia. Úlohou rozpočtovania je zmobilizovať organizačné a finančné zdroje so zámerom naplniť ciele samosprávy. Rozpočet mesta je súčasťou verejných financií a spolu so štátnym rozpočtom tvoria sumu celoštátnych rozpočtových príjmov a výdavkov.

Ročný rozpočet potom možno považovať za finančný plán zostavený na obdobie rozpočtovaného roku. Rozpočet mesta má niekoľko úloh, o.i. je to plán, ktorý by mal zabezpečiť solventnosť mesta, stanovuje priority mesta v rámci jej úloh a kompetencií, rozdeľuje zdroje medzi rôzne aktivity, určuje úroveň a smer činností, poskytuje oprávnenie pre výdavky počas rozpočtovaného roku a poskytuje súhrnnú informáciu o finančnej situácii a plánoch.

Cieľom odborného stanoviska k návrhu Programového rozpočtu mesta Stará Lubovňa na roky 2023, 2024, 2025 (ďalej len „návrh Rozpočtu 2023 - 2025“) je poskytnúť poslancom mestského zastupiteľstva a odbornej verejnosti informácie o:

- súlade oboznámenia verejnosti s postupom zverejnenia návrhu zmeny rozpočtu (informačná povinnosť),
- zákonnosti a súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, všeobecne záväznými nariadeniami Mesta Stará Lubovňa,
- metodologickej správnosti spracovania návrhu rozpočtu a programového rozpočtu,
- východiskách tvorby návrhu rozpočtu,
- vecnom hľadisku tvorby návrhu rozpočtu,
- navrhovaných zmenách v konkrétnych programoch, podprogramoch so štatistickým vyhodnotením vybraných položiek a porovnaním v predchádzajúcich rokoch,
- cieľoch, ukazovateľoch a hodnote plnenia programov, podprogramov a vyhodnotení úspešnosti plnenia ukazovateľa,
- čiastkových záveroch k jednotlivým programom,
- záverečnom stanovisku a celkovom vyhodnení návrhu zmeny rozpočtu.

Včasný, spoľahlivý a efektívny naplnenie kontrolného systému v samosprávnej jednotke môže plniť jej základný cieľ: včas odhaľovať odchýlky od platných noriem, prijímať účinné opatrenia a tým chrániť **hospodárnosť, účelovosť, efektívnosť, transparentnosť a dôveryhodnosť využívania verejných prostriedkov územnej samosprávy**. Finančná kontrola na mieste, z hľadiska jej zákonom stanovených úloh ako aj z hľadiska uplatnenia základných funkcií kontroly (informačná, výchovná, represívna), má relatívne stále a jednoznačné zameranie. Cieľom finančnej kontroly je zabezpečiť o.i. aj včasné a spoľahlivé informovanie vedúceho orgánu verejnej správy o úrovni hospodárenia s verejnými prostriedkami a o vykonávaných finančných operáciách.

V záujme zachovania uvedených princípov je povinnosťou mesta :

- **sledovať v priebehu rozpočtového roka vývoj hospodárenia** podľa rozpočtu a v prípade potreby vykonávať zmeny rozpočtu,

- s povinným zavedením programového rozpočtovania **vykonávať v priebehu rozpočtového roka monitorovanie a hodnotenie** plnenia programov rozpočtu a vykonávať zmeny programov rozpočtu,
- **vykonávať v priebehu celého roka kontrolu hospodárení** s rozpočtovými prostriedkami podľa osobitných predpisov.

Návrh Rozpočtu 2023 – 2025 posilňuje zodpovednosť za nakladanie s verejnými zdrojmi, a tým podporuje aj manažovanie rozpočtových výdavkov. Jeho prednosťou je skvalitňovanie informácií potrebných pre rozhodovanie o výdavkoch. Umožňuje identifikovať zmysel používania verejných zdrojov pri napĺňaní navrhovaných cieľov a zámerov.

Vybudovať systém územnej samosprávy na dobré verejné rozhodnutia je náročná analytická, manažérska a politicko - spoločenská úloha. Vyžaduje si politickú podporu, zdokonalenie manažérskeho, metodického rámca a v neposlednom rade aj personálne a finančné kapacity. Úspešné krajiny 21. storočia s najvyššou kvalitou života hľadajú najvyššiu hodnotu (úžitok) pre svojich občanov, teda najlepšie spôsoby získavania a vynakladania verejných zdrojov - efektívnu verejnú správu zameranú na dosahovanie výsledkov.

V súlade s ustanovením § 18f ods. 1 písm. c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, **p r e d k l a d á m** na rokovanie mestského zastupiteľstva dňa **20.10.2022**, odborné stanovisko hlavného kontrolóra k návrhu Programového rozpočtu Mesta Stará Ľubovňa na roky 2023 – 2025 (ďalej len „návrh Rozpočtu 2023 - 2025“ alebo „návrh rozpočtu“ v príslušnom gramatickom tvare).

Programový rozpočet mesta je **základom finančného hospodárenia** a zároveň **základným programovým dokumentom**, podľa ktorého a na základe ktorého mesto plánuje realizáciu a finančné zabezpečenie svojich úloh a povinností, ktoré plní v súlade s osobitnými predpismi. **Navrhovaný rozpočet je strednodobým ekonomickým nástrojom finančnej politiky územnej samosprávy, ktorým sa prerozdeľujú verejné prostriedky na zabezpečenie financovania zverených úloh mesta.** Rozpočtový rok je zhodný s kalendárnym rokom. **Rozpočet mesta vyjadruje samostatnosť hospodárenia, obsahuje zámery a ciele**, ktoré bude mesto realizovať z výdavkov rozpočtu mesta, napr. Rozvojový program mesta, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja a pod. Iba v prípade dostatočného finančného zabezpečenia môže mesto realizovať a plniť úlohy, môže pristupovať k záväzkom v dodávateľsko – obchodných vzťahoch alebo obdobných formách.

VÝCHODISKA SPRACOVANIA STANOVISKA

Pri spracovaní odborného stanoviska som vychádzal z posúdenia predloženého návrhu viacročného návrhu rozpočtu mesta z troch hľadísk:

1. zákonnosť predloženého návrhu rozpočtu
2. hľadisko metodickej a formálnej správnosti,
3. vecné hľadisko.

1. ZÁKONNOSŤ PREDLOŽENÉHO NÁVRHU ROZPOČTU

1.1. Súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi

Návrh rozpočtu bol spracovaný v súlade s platnými všeobecne záväznými právnymi predpismi (v čase spracovania návrhu), a to najmä zákonom :

- č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- č. 564/2004 Z.z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov,
- s nariadením vlády č. 668/2004 Z.z. o rozdeľovaní a poukazovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy,
- nariadením vlády č. 668/2004 Z. z. o rozdeľovaní a poukazovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy,
- č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov,
- č. 597/2003 Z.z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov,
- č. 493/2011 Z.z. ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti,
- s opatrením MF SR č. MF/010175/2004-42 zo dňa 8.12.2004 v znení neskorších predpisov, ktorým sa ustanovuje druhová klasifikácia, organizačná klasifikácia a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie,
- štatistickou klasifikáciou výdavkov verejnej správy v zmysle vyhlášky Štatistického úradu Slovenskej republiky č. 257/2014 Z.z., ktorou sa vydáva štatistická klasifikácia výdavkov verejnej správy (SK COFOG).
- a v súlade s prijatými všeobecne záväznými nariadeniami mesta.

1.2. Súlad so všeobecne záväznými nariadeniami Mesta Stará Ľubovňa

Predložený návrh rozpočtu mesta je spracovaný v súlade so všeobecnými nariadeniami mesta (ďalej „VZN“), ktoré spracovateľ uvádza v textovej časti návrhu rozpočtu, v návrhu rozpočtu priamo pri jednotlivých programoch, ale aj v úvodnej časti.

1.3. Dodržanie informačnej povinnosti zo strany mesta

Vyvesením návrhu rozpočtu mesta na úradnej tabuli mesta a na webovom sídle mesta dňa 23.9.2022, bola **splnená povinnosť** uložená v ust. § 9 ods.2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, podľa ktorého má byť návrh rozpočtu pred schválením zverejnený najmenej 15 dní spôsobom v mieste obvyklým, tak aby sa k návrhu rozpočtu mohli obyvatelia vyjadriť. V požadovanom termíne bol **návrh rozpočtu zverejnený na webovom sídle mesta a súčasne aj na úradnej tabuli mesta.**

2. METODICKÁ SPRÁVNOSŤ PREDLOŽENÉHO NÁVRHU ROZPOČTU

Predložený návrh rozpočtu mesta je **spracovaný podľa rozpočtovej klasifikácie** v súlade s Opatrením MF SR č. MF/010175/2004-42, ktorým sa ustanovuje druhová klasifikácia, organizačná klasifikácia a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie v znení opatrenia z 28. marca 2006 (č. MF/008978/2006-421), opatrenia z 23. apríla 2008 (č. MF/009212/2008-421) a opatrenia z 20. mája 2010 (č. MF/011928/2010-421), opatrenia z 18. augusta 2010 (č. MF/021218/2010-421), opatrenia z

29. októbra 2010 (č. MF/025825/2010-421), opatrenia z 20. februára 2012 (č. MF/010211/2012-421), ktorá je záväzná pri zostavovaní rozpočtov územnej samosprávy. Podľa nej sa jednotne **určujú a triedia príjmy a výdavky rozpočtu vrátane ich vecného vymedzenia a finančné operácie s finančnými aktívami a pasívami.**

Návrh rozpočtu mesta je **spracovaný podľa Príručky na zostavenie návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024, číslo MF/005766/2021-411** a jednotlivých príspevkov (ďalej len „príručka“) vydaná v súlade s ust. § 14 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorá obsahuje textovú a prílohovú časť. Rozpočet verejnej správy na roky 2023 až 2025 sa zostavuje za štátny rozpočet a rozpočty ostatných subjektov verejnej správy, ktoré sú Štatistickým úradom Slovenskej republiky zaradené do sektora verejnej správy. **Rozpočtované príjmy a výdavky na rok 2023 sú záväznými ukazovateľmi**, pričom na nasledujúce dva rozpočtové roky, t. j. na roky **2024 a 2025, sú orientačné** a budú sa upresňovať v ďalšom rozpočtovom roku.

Príručka na zostavenie návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025 ešte nie je publikovaná. Návrh štátneho rozpočtu na roky 2023 – 2025 je predmetom legislatívneho procesu, prípravy na schválenie prostredníctvom zákona v NR SR, v čase spracovania stanoviska ešte nie je schválený.

Rozpočtový informačný systém eviduje a spracováva dáta pre verejnú správu. Subjekty verejnej správy sú povinné poskytovať do RISSAM.rozpočet údaje o schválenom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a rozpočtov na nasledujúce roky viacročného rozpočtu najneskôr do 20 kalendárnych dní odo dňa schválenia rozpočtu príslušným orgánom. Ak je rozpočet na nasledujúci rozpočtový rok schválený do 31. decembra bežného roka, mesto poskytuje údaje schváleného rozpočtu a schválený rozpočet na príslušný rozpočtový rok a rozpočty na nasledujúce roky viacročného rozpočtu najneskôr do 31. januára nasledujúceho rozpočtového roka, pričom počas rozpočtového provizória poskytujú v tomto rozsahu a termínoch údaje schváleného rozpočtu predchádzajúceho rozpočtového roka.

2.1. Metodická správnosť predloženého návrhu programového rozpočtu

Návrh rozpočtu mesta je v súlade s ust. § 4 ods. 5 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, **obsahuje údaje o zámeroch a cieľoch mesta, ktoré bude realizovať z výdavkov rozpočtu. Rozpracovanie návrhu rozpočtu do programov, podprogramov a prvkov** značne zvyšuje informačnú hodnotu návrhu s možnosťou prezentovať ciele a monitorovať ich dosahovanie.

Pri zostavovaní programových štruktúr postupovali správcovia rozpočtových kapitol podľa Metodického pokynu Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 5238/2004-42 na usmernenie programového rozpočtovania v znení dodatku č. 1 a dodatku č. 2 (Finančný spravodajca č. 8/2009) a Manuálu k metodickému pokynu, týkajúceho sa formulovaniu zámerov, cieľov a merateľných ukazovateľov.

2.2. Východiská tvorby návrhu rozpočtu

Východiskom pre tvorbu návrhu rozpočtu bol predpokladaný návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2023 – 2025, vládny návrh zákona o štátnom rozpočte na rok 2023 (Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2023 -2025), schválené legislatívne zmeny dotknutých právnych noriem, očakávaný vývoj hospodárenia mesta za rok 2022, pripravované legislatívne zmeny zákonov a opatrenia vyplývajúce

z energetickej krízy a vysokej inflácie. Na základe zhodnotenia reálneho naplnenia rozpočtu príjmov, mesto pristúpilo k zostaveniu výdavkovej časti rozpočtu.

3. TVORBA NÁVRHU ROZPOČTU, VECNÉ HEADISKO

Návrh rozpočtu je spracovaný podľa zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v členení podľa ust. § 9 ods. 1 citovaného zákona na:

- a) rozpočet na príslušný rozpočtový rok - rok 2023 (tabuľková časť, stĺpec č.9),
- b) rozpočet na rok nasledujúci po príslušnom rozpočtovom roku - rok 2024, (tabuľková časť, stĺpec č.10),
- c) rozpočet na rok nasledujúci po roku, na ktorý sa zostavuje rozpočet podľa písmena b) – rok 2025, (tabuľková časť, stĺpec č.11).

Viacročný rozpočet je zostavený v rovnakom členení, v akom sa zostavuje rozpočet na príslušný rozpočtový rok. **Návrh rozpočtu mesta na príslušný rozpočtový rok je záväzný (rok 2023), rozpočty na nasledujúce dva rozpočtové roky majú orientačný charakter**, ich ukazovatele sa spresňujú v ďalších rozpočtových rokoch. Posudzovaný návrh rozpočtu má charakter strednodobého rozpočtu ako procesný, legislatívny a manažérsky nástroj finančnej a ekonomickej politiky mesta.

Návrh rozpočtu mesta na rok 2023 je spracovaný v súlade s ust. § 10 ods. 3 až 7 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vnútorne členený na:

- a) bežný rozpočet, t.j. bežné príjmy a bežné výdavky,**
- b) kapitálový rozpočet, t.j. kapitálové príjmy a kapitálové výdavky,**
- c) finančné operácie, t.j. finančné operácie – príjmová časť a výdavková časť.**

Návrh rozpočtu obsahuje predpokladaný objem podielu na daniach v správe štátu podľa zák. č. 564/2004 Z.z. v platnom znení (výnos dane z príjmov FO).

Návrh rozpočtu obsahuje príjmy a výdavky, v ktorých sú vyjadrené finančné vzťahy k právnickým osobám, fyzickým osobám - podnikateľom, podnikateľským subjektom pôsobiacim na území mesta. Návrh rozpočtu obsahuje príjmy vyplývajúce zo všeobecne záväzných nariadení mesta, výdavky vo vzťahu k štátnym aj neštátnym školským zariadeniam a výdavky vyplývajúce z uzatvorených zmluvných vzťahov. **Návrh programového rozpočtu neuvádza konkrétnu výšku rozpočtu pre konkrétnu školu, či školské zariadenie, iba sumárne hodnoty pre celé školstvo na území mesta.** Nezanedbateľný objem finančných prostriedkov predstavujú dotácie zo štátneho rozpočtu na prenesený výkon štátnej správy.

Návrh programového rozpočtu výdavkov predstavuje podrobne rozpracované zámery a ciele mesta, ktoré bude realizovať z výdavkov rozpočtu. Programové rozpočtovanie je systém založený na plánovaní úloh a aktivít územnej samosprávy v nadväznosti na jej priority a alokovanie disponibilných zdrojov do programov, ktorých súčasťou sú aj položky výdavkov určené:

- **príspevkovej organizácii** (Program 2 Samosprávne činnosti MsÚ _ kapitálové výdavky programu, Program 3 Služby občanom),
- **na príspevok na mestskú autobusovú dopravu** (Program 8 Doprava a pozemné komunikácie),

- **rozpočtovým organizáciám - školy a školské zariadenia** (Program 12 Školstvo), (sumárny – čiastočne predpísaný rozpočet na jednotlivé školy a školské zariadenia, nepredpísaný na školy v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta),

ako právnickým osobám, zriaďovateľom ktorých je mesto a súčasne obsahuje finančné vzťahy k :

- **obchodným spoločnostiam** (Program 9 Životné prostredie, Kapitálové výdavky_ kapitálový transfer VPS, Program 11 Šport a kultúra) .

Návrh rozpočtu (tabuľková časť) obsahuje povinné údaje tak, ako to ukladá ust. § 4 ods. 6 zák. č. 523/2004 Z.z. v platnom znení a ust. Čl. 9 ods. 1 Ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. – skutočné plnenie rozpočtu za roky 2020, 2021, schválený rozpočet a zmena na rok 2022, údaje o očakávanej skutočnosti v roku 2022, navrhovaný rozpočet na rok 2023, 2024, 2025.

Návrh rozpočtu v členení podľa ust. § 10 ods. 3 zákona č. 583/2004 Z.z., doplnený o štatistické vyhodnotenia

Tab. č. 1 (v €)

Ukazovateľ	Schválený rozpočet 2022	%-ny podiel na cel. P/V	Očakávaná skutočnosť 2022	%-ny podiel na cel. P/V	Tempo rastu/-poklesu (c/a)	Rozpočet 2023	%-ny podiel na cel. P/V	Tempo rastu/-poklesu (f/c)	Rozpočet 2024	%-ny podiel na cel. P/V	Tempo rastu/-poklesu (i/c)	Rozpočet 2025	%-ny podiel na cel. P/V	Tempo rastu/-poklesu (l/c)
	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n
Bežný rozpočet														
Bežné príjmy	15 243 729	81,94%	16 008 028	70,67%	105,01%	16 077 180	95,96%	100,43%	16 337 989	98,93%	102,06%	16 412 604	98,97%	102,53%
Bežné výdavky	14 268 751	76,70%	15 208 909	67,98%	106,59%	15 724 929	93,86%	103,39%	15 580 438	94,35%	102,44%	15 439 220	93,10%	101,51%
Výsledok hospodárenia	974 978		799 119		81,96%	352 251		44,08%	757 551		94,80%	973 384		121,81%
Kapitálový rozpočet														
Kapitálové príjmy	676 000	3,63%	3 422 605	15,11%	506,30%	26 000	0,16%	0,76%	25 500	0,15%	0,75%	20 500	0,12%	0,60%
Kapitálové výdavky	4 000 968	21,51%	6 829 246	30,52%	170,69%	494 241	2,95%	7,24%	301 622	1,83%	4,42%	524 950	3,17%	7,69%
Výsledok hospodárenia - schodok	-3 324 968		-3 406 641		102,46%	-468 241		13,74%	-276 122		8,11%	-504 450		14,81%
Finančné operácie														
Finančné operácie - príjmová časť	2 684 783	14,43%	3 221 315	14,22%	119,98%	650 783	3,88%	20,20%	150 782	0,91%	4,68%	150 782	0,91%	4,68%
Finančné operácie - výdavková časť	334 793	1,80%	334 793	1,50%	100,00%	534 793	3,19%	159,74%	632 211	3,83%	188,84%	619 716	3,74%	185,10%
Výsledok hospodárenia	2 349 990		2 886 522		122,83%	115 990		4,02%	-481 429		-16,68%	-468 934		-16,25%
Príjmy celkom	18 604 512		22 651 948		121,76%	16 753 963		73,96%	16 514 271		72,90%	16 583 886		73,21%
Výdavky celkom	18 604 512		22 372 948		120,26%	16 753 963		74,88%	16 514 271		73,81%	16 583 886		74,12%
Výsledok hospodárenia celkom	0		279 000			0			0			0		

Návrh rozpočtu je zostavený ako vyrovnaný, po schválení mestským zastupiteľstvom bude záväzný pre rok 2023. Návrh rozpočtu obsahuje **celkové príjmy vo výške 16.077.180€, čo predstavuje nárast 0,43% (r. 2022/2021 nárast o 0,46%)** z predpokladanej očakávanej skutočnosti rozpočtu roka 2022, a v rovnakej výške i celkové výdavky. Možno sa domnievať, že ide o **základný (východzí a konzervatívny)** výpočet príjmov, kde možno predpokladať, že vybrané položky obsahujú skryté rezervy, ktorými čiastočne (nie plnohodnotne) možno reagovať na dopady energetickej, klimateckej, príp. humanitárnej krízy a vysokej miery inflácie. Z toho **bežný rozpočet je zostavený ako prebytkový vo výške 352.251€** (r. 2022 predpokl. 799.119€ , r.2021 1.327.959€, r.2020 1.258.752€, r.2019 prebytok 1.322.265€, r.2018 prebytok 680.452€), **kapitálový rozpočet so schodkom vo výške 468.241€** (r. 2022 predpokl. 3.406.641€, r.2021 1.817.225€, r.2020 514.877€, r.2019 schodok 1.190.149€, r.2018 schodok 1.376.888€) a **finančné operácie s prebytkom vo výške 115.990€** (r. 2022 predpokl. 2.886.522€, r. 2021 2.374.432€, r. 2020 956.347€, r. 2019 schodok 906.838€, r.2018 prebytok 805.103€).

Navrhovaný rozpočet príjmov

Tab. č. 2 (v €)

Rozpočet príjmov	skutočné plnenie r.2018	skutočné plnenie r.2019	skutočné plnenie r.2020	skutočné plnenie r.2021	predpokl. skutočnosť roka 2022	rozdiel r.2021 - 2022	Návrh na rok 2023
vlastné - výnos dane z príjmov poukázaný územnej samospráve	6 379 013	7 078 476	7 061 541	7 420 286	7 923 823	503 537	8 300 000
vlastné - daňové, nedaňové príjmy,	1 429 603	1 440 381	1 668 999	1 838 119	2 002 662	164 543	2 002 871
Vlastné príjmy spolu	7 808 616	8 518 857	8 730 540	9 258 405	9 926 485	668 080	10 302 871
granty a transfery	4 229 490	4 968 346	5 759 462	6 575 162	6 081 543	-493 619	5 836 805
Kapitálové príjmy	911 434	948 340	2 521 132	626 752	3 422 605	2 795 853	676 000
Finančné operácie - príjmové	1 259 943	1 345 853	1 365 198	2 803 635	3 221 315	417 680	2 684 783
Príjmy spolu	14 209 483	15 781 396	18 376 332	19 263 954	22 651 948	3 387 994	19 500 459

Výnos dane z príjmov, ktorý je poukazovaný zo štátneho rozpočtu, **predstavuje každoročne najväčšiu a najvýznamnejšiu zložku návrhu bežného rozpočtu** vlastných daňových príjmov. Pre rok 2023 predstavuje najpodstatnejšiu časť, t.j. 51,63% z celkových bežných príjmov (r. 2022 predpoklad. 49,50%, r.2021 46,86%, r.2020 48,73%, r.2019 52,48%, r.2018 52,99%, r. 2017 54,60% z celkových bežných príjmov). Objem výnosu dane z príjmov v roku 2023 má rozpočtovaný narastajúci trend. (prognózovaný je vyšší narastajúci trend (pravdepodobne bude predmetom príp. zmeny rozpočtu v roku 2023), vzhľadom na každoročný vývoj podielových daní, opatrenia súvisiace s infláciou (jednorazové dávky dôchodcov, jednorazová výpomoc rodinám s deťmi, jednorazové odmeny zamestnancov štátnej a verejnej správy, mzdová intervencia na stabilizáciu mzdových podmienok zamestnancov zdravotníctva a pod. a za podmienky zachovania výšky odpočítateľnej položky na deti).

(Výnos dane z príjmu fyzických osôb obce a vyššie územné celky si delia pomerom 70 % k 30 %. Väčšia časť putuje do rozpočtov miest a obcí tak, ako to bolo doteraz. Do konca roka 2015 bol pomer prerozdelenia dane z príjmov fyzických osôb 68,5 % pre obce, 29,2 % pre samosprávy a zvyšných 2,3 %

plynulo do štátneho rozpočtu. Stanovením nového prerozdelenia v pomere 70 % obciam a 30 % vyšším územným celkom sa príjmy samospráv zvýšili skokom a v ďalších rokoch naďalej zvyšujú vplyvom vyššieho výberu daní z príjmov FO).

Predpokladaný pokles príjmov z výnosu dane z príjmov poukázaný samospráve v roku 2023 oproti predpokladanej skutočnosti roka 2022 je vyšší o 376.177€ (r. 2022/2021 nárast 503.537€, 2021/2020 nárast 358.745€, 2020/2019 pokles 16.935€, r.2019/2018 nárast o 699.463€, r. 2018/2017 4vyšší o 611.559€, r. 2017/2016 vyšší o 404.997€). **Návrh rozpočtu na roky 2023, 2023, 2025 uvažuje s miernym rastom výnosu v rozmedzí od 4,75% až do +8,9%-neho bodu.**

V oblasti vlastných daňových a nedaňových príjmov (príjem z miestnych daní a poplatku, nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku mesta a z činnosti mesta, výnosy z finančných prostriedkov mesta, z administratívnych poplatkov, ostatné vlastné príjmy) spracovateľ predpokladá nárast nedaňových príjmov oproti predpokladanej skutočnosti roka 2022. Podstatnú časť príjmov tvoria nedaňové príjmy – správne poplatky – poplatok za opatrovateľskú službu, ostatné a iné príjmy (príjmy a vrátky dotácií a pôžičiek). Je na mieste upozorniť, že v hodnotenom období poklesli nové nedoplatky vybraných daňových príjmov po lehote splatnosti. Naďalej je na mieste bdelosť a ostrážitosť, u vybraných typov dlžníkov je potrebné urýchlene prijať nové opatrenia (v rámci legislatívnych možností) a reagovať na nové nedoplatky, staršie nedoplatky pravidelne komunikovať a vykonávať úkony smerujúce k úhrade. Nasledujúca tabuľka zobrazuje stav k 31.12. príslušného roka

Tab. č. 3 (v €)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022 (k 30.6.2022)
Pohľadávky z daňových príjmov	181.961,34	176.581,40	212.913,29	241.669,23	233.376,79	231.452,93	190.359
- z toho daň z nehnuteľností	179.225,25	173.743,34	210.329,16	238.897,90	230.223,00	228.584,75	186.530
Pohľadávky z nedaňových príjmov	193.221,55	188.134,16	188.994,50	251.737,40	251.908,84	521.511,94 (z toho Euroštukonz 260.642,79€)	629.774
- z toho komunálny odpad	140.635,01	145.308,10	146.578,18	153.268,13	169.805,26	184.138,92	287.348

Návrh rozpočtu mesta v tejto časti vychádza z platných všeobecne záväzných nariadení. Vplyvom navrhovaných zmien, zverejnených sadzieb vyplývajúcich z VZN č. 41 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady na území mesta Stará Ľubovňa a spracovaného návrhu rozpočtu, spracovateľ

- **predpokladá pokles :**
príjmov z prenajatých pozemkov,
príjmov z prenajatých budov, priestorov a objektov,
- **predpokladá rovnaký výber daní ako predpokladaná skutočnosť t.r.:**
- dane za výherné hracie prístroje,
(opatrný) príjmov dane z ubytovania,
daň za psa,
dane za užívanie verejného priestranstva (MsP),
dane za užívanie verejného priestranstva (LJ),

administratívnych poplatkov (rozpočtované mierne),
celkových príjmov z poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady
celkových príjmov dane z nehnuteľností – daň zo stavieb, z pozemkov, z bytov a nebytových priestorov,
poplatky - platené parkovanie.

Bežný rozpočet sa povinne zostavuje ako vyrovnaný, resp. prebytkový. **V posudzovanom návrhu rozpočtu mesta prevažne ide o príjmové a výdavkové transakcie, ktoré sa každoročne (pravidelne) opakujú.** Financovanie preneseného výkonu štátnej správy (matrika, register obyvateľstva, ŠFRB, stavebný poriadok, školstvo, ...) bude naďalej prostredníctvom transferov zo štátneho rozpočtu, z toho **predpokladaný objem transferu pre školstvo (transfer na školstvo, transfer na ZŠ, dotácia na mestský školský úrad, dotáciu na dopravu, dieťa v hmotnej núdzi, školstvo a špeciálna ZŠ, na činnosť CVČ, príjmy škôl a školských zariadení) predstavuje r. 2022 80,96%** (r. 2021 80,32%, r. 2020 82,36%, r. 2019 83,85%, r.2018 81,69%) z celkových transferov a 26,75% bežného rozpočtu príjmov, (r. 2021 26,50%, r. 2020 28,63%, r.2019 26,09%, r. 2018 22,22% podľa skutočného plnenia príjmov a výdavkov). Medziročný nárast transferov v rámci verejnej správy v položke transfer na školstvo predstavuje výšku 2021/2020 156.769€, 2020/2019 227.639€, r. 2019/2018 629.986€, r.2018/2017 110.396€.

Po oboznámení sa s návrhom rozpočtu **je možné konštatovať, že posudzovaný návrh je zostavený v požadovanej štruktúre, vychádza z reálnych prepočtov podľa platných právnych noriem, z prepočtov podľa platných všeobecne záväzných nariadení** v navrhovaných hodnotách položiek, podpoložiek ako **základný (východzí, konzervatívny) finančný rozpočet mesta. Navrhovateľ nerozpočtuje (neuvažuje) výdavky súvisiace s prevádzkou Zariadenia sociálnych služieb, Mestskej plavárne.** Pozitívne možno hodnotiť, že spracovatelia návrhu rozpočtu pri spracovávaní, prepočtoch potenciálnych príjmov rozvážne (konzervatívne, miestami až pesimisticky, príp. s cieľom zachovať skryté rezervy) určovali ich výšku. Pri tejto konštrukcii návrhu rozpočtu je možné predpokladať naplnenie príjmovej časti rozpočtu avšak s opatnosťou hospodára, pri náznakoch zmeny v dôsledku energetickej, klimateckej, príp. humanitárnej krízy a vysokej miery inflácie, ďalších ekonomických a hospodárskych opatrení, napr. zvýšenie odpočítateľnej položky, nárast minimálnej mzdy, príp. nárast miezd pedagogických a nepedagogických zamestnancov a pod. .

Navrhovaný rozpočet výdavkov

Navrhovaný rozpočet bežných výdavkov je zostavený tak, aby zabezpečil financovanie výdavkov na výkon samosprávnych činností mesta podľa osobitných predpisov a na činnosť rozpočtových organizácií a príspevkovej organizácie, výdavky na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy podľa osobitných predpisov, výdavky spojené so správou, údržbou a zhodnotením majetku mesta a majetku iných osôb, ktoré mesto užíva na plnenie úloh podľa osobitných predpisov, záväzky vzniknuté zo spolupráce s iným mestom, obcou alebo VÚC, úroky z prijatých úverov, pôžičiek a návratných zdrojov financovania.

V návrhu rozpočtu spracovateľ vyčlenil finančné prostriedky aj na poskytnutie dotácií, ktoré mesto **môže poskytnúť**, v súlade s ust. § 7 zákona č. 583/2004 Z.z. o o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Spracovateľ vychádzal z požiadaviek jednotlivých odborných útvarov mesta, z požiadaviek príspevkovej organizácie, zriaďovateľov školských zariadení, súkromných a cirkevných škôl. **Návrh**

rozpočtu neobsahuje bežné či kapitálové výdavky pre školy a školské zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti, tieto výdavky uvádza iba všeobecne v Programe 12: Školstvo.

V posudzovanom návrhu neboli zahrnuté návrhy, pripomienky poslancov mestského zastupiteľstva. Návrhy a pripomienky poslancov môžu byť akceptované na rokovaní mestského zastupiteľstva, prípadne budú zapracované v rozvojom program mesta a zapracované v rámci prípadných zmien rozpočtu v priebehu roka 2023.

Návrh rozpočtu je vecne a podrobne vymedzený v návrhu 13 – tich programov, podprogramov a prvkov. **Návrh rozpočtu bežných výdavkov r. 2023 je nižší o 1.108.924€** (r. 2022/21 vyšší o 703.301€ oproti plneniu r.2021, r.2021/2020 684.286€, r.2020/2019 1.066.312€, r.2019/2018 807.284€, r.2018/2017 1.616.089€), **spracovateľ predpokladá pokles bežných výdavkov o 7,29%.**

Navrhovateľ predpokladá vynaložiť **vyššie výdavky** v rámci programov: Program 1 Činnosť MsZ, MsR, a komisií MsZ, Program 3 Služby občanom, Program 5 Bezpečnosť, Program 9 Životné prostredie, Program 10 Rozvoj bývania, Programu 12 Školstvo, Program 13 Sociálne služby.

Navrhovateľ predpokladá vynaložiť **nižšie výdavky** v rámci programov: Program 2 Samosprávne činnosti MsÚ, Program 4 Interné služby, Programe 6 Menšie obecné služby a podpora regionálnej a miestnej zamestnanosti, Program 7 Spoločný obecný úrad pre územné rozhodnutie a stavebný poriadok, Program 8 Doprava a pozemné komunikácie, Program 11 Šport a kultúra.

Navrhovaná výška výdavkov bežného rozpočtu je o 352.251€ nižšia ako sú predpokladané bežné príjmy rozpočtu, čím spracovateľ predpokladá vytvoriť **zdravý základ pre finančné zdroje na krytie kapitálových výdavkov** v súlade s ust. § 10 ods. 7 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších zmien a doplnkov. **Návrh kapitálového rozpočtu predpokladá schodok vo výške 468.241** (r.2022 predpokl. 3.406.641€, r.2021 1.817.225€ €, r. 2020 2.090.001€, r. 2019 1.190.149€, 2018 1.376.888€). Spracovateľ nepredpokladá príjmy z predaja budov, čiastočné príjmy z predaja pozemkov, vybrané navrhované položky navrhuje v podstatne nižšej finančnej úrovni ako boli plnené v roku 2021. **Na financovanie kapitálových výdavkov mesto predpokladá zhromaždiť disponibilné finančné zdroje najmä z prebytku v bežnej časti rozpočtu, z úverových zdrojov schválených v roku 2021 a 2022 a prostriedkov akumulovaných na peňažných fondoch.** Ďalšie prípadné kapitálové príjmy budú zapojené do rozpočtu mesta na základe schváleného avíza o výške pridelených nenávratných finančných prostriedkov alebo na základe uznesenia o zmene rozpočtu mesta, o.i. aj v súlade s uzneseniami o zmene pohybu majetku mesta, napr. v súlade výsledkami verejno – obchodnej súťaže na predaj nehnuteľnosti, predaj majetku a prenájom.

Návrh kapitálového rozpočtu vo výdavkovej časti **odráža jednoročné vízie spracovateľa** (nekonkretizuje charakter výdavku s výnimkou rekonštrukcie plavárne), **všeobecne definuje objem finančných prostriedkov, ktoré bude schvaľovať osobitným schvaľovacím procesom**, prostredníctvom schvaľovania jednotlivých investičných aktivít, napr. dokumentu Rozvojový program mesta na rok 2022. Rozpočet kapitálových výdavkov zároveň **obsahuje finančné krytie _ dobeh investičných aktivít, ktoré boli osobitne schválené v roku 2022 alebo z r. 2021, ktoré neboli finančne kryté.** Na základe uvedeného je možné predpokladať, že **strategické rozhodnutia o výške a zložení kapitálových príjmov a kapitálových výdavkov budú priebežne schvaľované (ad hoc) v priebehu rozpočtovaného roka uznesením mestského zastupiteľstva.**

Súčasťou návrhu rozpočtu mesta sú aj **výdavky z transakcií s finančnými aktívami a pasívami (výdavkové finančné operácie), ktoré budú použité na úhradu splátok istiny z úverov,**

pôžičiek. Najpočetnejšia štruktúra finančných operácií (výdavkové operácie) je vo vzťahu k splátkam úverov zo ŠFRB, úhradám splátkového a kapitálového úveru. **Navrhovaná štruktúra a výška splátok tejto časti rozpočtu zodpovedá podmienkam dohodnutých v zmluvných vzťahov.** Opakovane je na mieste zdôrazniť zvýšený monitoring včasnosti úhrady splátok úverov od nájomníkov (najmä teraz počas energetickej, inflačnej krízy), prípadne včasnosť prijímania opatrení zameraných na zníženie úhrady nedoplatkov, ktoré spracovateľ zhromažďuje prostredníctvom správcovskej spoločnosti SLOBYTERM, spol. s r.o.. Prípadný časový nesúlad úhrady záväzkov vyplývajúcich z týchto úverov z nájomného, neodvádzanie nájomného v stanovenej výške a čase, môže negatívne ovplyvniť vyrovnanosť bežného rozpočtu a celkového hospodárenia mesta v nasledujúcich rokoch.

Na základe predloženého návrhu Programového rozpočtu Mesta Stará Ľubovňa na roky 2023, 2024, 2025 je možné konštatovať, že Mesto Stará Ľubovňa v roku **2023 navrhuje celkový rozpočet príjmov nižší o 5.897.985€ a celkový rozpočet výdavkov nižší o 5.618.985€** oproti predpoklad rozpočtu roka 2022.

V zmysle ust. § 15 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, súčasťou rozpočtu sú aj finančné operácie, ktorými sa vykonávajú prevody finančných prostriedkov peňažných fondov a realizujú sa ich návratné zdroje financovania. **V posudzovanom návrhu rozpočtu mesta má zostatok rezervného fondu klesajúci trend, z fondu rozvoja budú použité prostriedky na investičné aktivity.**

V súlade s ust. § 4 ods. 5 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy rozpočet mesta musí obsahovať aj zábery a ciele, tzv. programový rozpočet. **Návrh programového rozpočtu je alokovaný do 13-tich programov. Každý program má stanovený záber programu a aktivity, zodpovednosť; podprogram má stanovený cieľ, ukazovateľ a hodnotu plnenia. V jednotlivých programoch a finančnom vyjadrení je premietnutá celá činnosť mesta vrátane zabezpečenia predpokladaných rozvojových programov mesta. V číselnom vyjadrení predstavuje predpokladané použitie finančných prostriedkov v rámci navrhovaných položiek výdavkov. Cieľ, ukazovateľ a hodnota plnenia sú vecne a hodnotovo zadefinované, vyhodnoteniu úspešnosti plnenia ukazovateľa sa pozornosť nevenuje. Aktivity samosprávy by mali byť systematicky vyhodnocované aj následne, nielen z pohľadu súladu so zákonom (súlad výdavkov, identifikácia, obstaranie, realizácia, úhrada), ale najmä z hľadiska výsledkov a výstupov (merateľných ukazovateľov, cieľov). Oprosti súčasnosti je potrebné aplikovať oveľa viac analytický („vyššia hodnota za peniaze“) a menej právnický a účtovný pohľad.**

Návrh programového rozpočtu zároveň posilňuje zodpovednosť za rozvrhovanie a nakladanie s verejnými zdrojmi, a tým podporuje aj manažovanie rozpočtových výdavkov. Jeho prednosťou je skvalitňovanie informácií potrebných pre rozhodovanie o výdavkoch. Umožňuje identifikovať účel používania verejných zdrojov pri naplňaní navrhovaných cieľov a zámerov.

Návrh rozpočtu na obdobie rokov 2023 – 2025 neobsahuje návrh výsledkov hospodárenia obchodných spoločností ani návrh záväzných výkonnostných (merateľných) ukazovateľov pre príspevkovú spoločnosť. V súlade s princípom transparentnosti a z dôvodu, že mesto má zachovávať majetok v nezmenenej výške, je vhodné uvádzať návrh plánov - výsledkov hospodárenia obchodných spoločností, už aj preto, že o strategických obchodných otázkach spoločností rozhoduje mesto prostredníctvom valného zhromaždenia.

Predkladateľ návrhu rozpočtu neuvažuje o výdavkoch vyplývajúcich z prehratých súdnych konaní. (Prehraté súdne konania a poplatky súvisiace s úhradou trov konania ovplyvňujú výsledok hospodárenia, ale aj cash flow). Na úhradu súdnych sporov mesto nemôže použiť návratné finančné prostriedky a ani kapitálový príjem z predaja majetku mesta, nakoľko kapitálový príjem môžeme použiť len na krytie kapitálových výdavkov.

V priebehu rozpočtového roka je potrebné zvažovať ďalšie úverové zaťaženie mesta pred prijatím nových úverov a zároveň dodržať proces podľa ust. § 17 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

ZÁVER

Princíp rozpočtového hospodárenia znamená, že **mesto je povinné hospodáriť v súlade so schváleným rozpočtom, ktorý sa zostavuje ako vyrovnaný alebo prebytkový.** V priebehu rozpočtového roka musí sledovať vývoj svojho hospodárenia a v prípade potreby prijímať potrebné opatrenia, príp. reagovať na zníženie plnenia rozpočtu v oblasti príjmov viazaním rozpočtových výdavkov a pod.

Vyvesením návrhu rozpočtu mesta na úradnej tabuli mesta, dňa 23.9.2022, bola **splnená povinnosť** uložená v ust. § 9 ods.2 zákona č. 369/1990 Zb.o obecnom zriadení, podľa ktorého má byť návrh rozpočtu pred schválením zverejnený najmenej 15 dní spôsobom v mieste obvyklým, tak aby sa k návrhu mohli obyvatelia vyjadriť.

Návrh rozpočtu mesta (tabuľková časť) **obsahuje povinné údaje tak, ako to ukladá ust. § 4 ods. 6 zák. č. 523/2004 Z.z. v platnom znení** a ust. Čl. 9 ods. 1 Ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. – . – skutočné plnenie rozpočtu za roky 2020, 2021, schválený rozpočet a zmena na rok 2022, údaje o očakávanej skutočnosti v roku 2022, navrhovaný rozpočet na rok 2023, 2024, 2025.

Návrh rozpočtu mesta **je v súlade s ust. § 4 ods. 5 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách** územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, obsahuje údaje o zámeroch a cieľoch spracovateľa, ktoré bude realizovať z výdavkov rozpočtu mesta. Rozpracovanie návrhu rozpočtu do programov, podprogramov a prvkov značne zvyšuje informačnú hodnotu návrhu s možnosťou prezentovať ciele a monitorovať ich dosahovanie. **Návrh programového rozpočtu je alokovaný do 13 programov. V číselnom vyjadrení predstavuje predpokladané použitie finančných prostriedkov. V jednotlivých programoch je premietnutá celá činnosť mesta vrátane zabezpečenia predpokladaných programov mesta.**

Viacročný rozpočet je zostavený v rovnakom členení, v akom sa zostavuje rozpočet mesta na príslušný rozpočtový rok. **Rozpočet mesta na príslušný rozpočtový rok je záväzný (rok 2023), rozpočty na nasledujúce dva rozpočtové roky (2024, 2025) majú orientačný charakter,** ich ukazovatele sa spresňujú v ďalších rozpočtových rokoch. **Posudzovaný návrh rozpočtu má charakter strednodobého rozpočtu ako procesný, legislatívny a manažérsky nástroj finančnej a ekonomickej politiky mesta.**

Programové rozpočtovanie je systém založený na plánovaní úloh a aktivít územnej samosprávy v nadväznosti na priority a alokovanie disponibilných zdrojov do programov, ktorých súčasťou sú aj položky výdavkov určené :

- príspevkovej organizácii (Program 2 Samosprávne činnosti MsÚ_kapitálové výdavky programu, Program 3 Služby občanom),
- príspevok na mestskú autobusovú dopravu (Program 8 Doprava a pozemné komunikácie),
- rozpočtovým organizáciám - školy a školské zariadenia (Program 12 Školstvo - sumárny – nepredpísaný rozpočet na jednotlivé školy a školské zariadenia),

ako právnickým osobám, zriaďovateľom ktorých je mesto a súčasne obsahuje finančné vzťahy k :

- obchodným spoločnostiam (Program 9 Životné prostredie, Kapitálové výdavky_kapitálový transfer VPS, Program 11 Šport a kultúra).

Návrh rozpočtu je zostavený ako vyrovnaný, po schválení mestským zastupiteľstvom bude záväzný pre rok 2023. Návrh rozpočtu obsahuje celkové príjmy vo výške 16.077.180€, čo predstavuje nárast 0,43% (r. 2022/2021 nárast o 0,46%) z predpokladanej očakávanej skutočnosti rozpočtu roka 2022, a v rovnakej výške i celkové výdavky. Možno sa domnievať, že ide o základný (východzí a konzervatívny) výpočet príjmov, kde možno predpokladať, že vybrané položky obsahujú skryté rezervy, ktorými čiastočne (nie plnohodnotne) možno reagovať na dopady energetickej, klimateckej, príp. humanitárnej krízy a vysokej miery inflácie. Bežný rozpočet je zostavený ako prebytkový vo výške 352.251€, kapitálový rozpočet so schodkom vo výške 468.241€, finančné operácie s prebytkom vo výške 115.990€.

Návrh rozpočtu mesta v tejto časti vychádza z platných všeobecne záväzných nariadení. Vplyvom navrhovaných zmien, zverejnených sadzieb vyplývajúcej z VZN č. 41 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady na území mesta Stará Ľubovňa a spracovaného návrhu rozpočtu, spracovateľ predpokladá pokles príjmov z prenajatých pozemkov, z prenajatých budov, priestorov a objektov a zároveň predpokladá rovnaký výber daní ako predpokladaná skutočnosť, t.j. dane za výherné hracie prístroje, príjmov dane z ubytovania, daň za psa, dane za užívanie verejného priestranstva (MsP), dane za užívanie verejného priestranstva (LJ), administratívnych poplatkov, celkových príjmov z poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, celkových príjmov dane z nehnuteľností – daň zo stavieb, z pozemkov, z bytov a nebytových priestorov, poplatky - platené parkovanie navyšuje.

Po oboznámení sa s návrhom rozpočtu je možné konštatovať, že posudzovaný návrh je zostavený v požadovanej štruktúre, vychádza z reálnych prepočtov podľa platných právnych noriem, z prepočtov podľa platných všeobecne záväzných nariadení, v navrhovaných hodnotách položiek, podpoložiek ho možno považovať za základný (východiskový) finančný rozpočet mesta. Navrhovateľ nerozpočtuje (neuvažuje) výdavky súvisiace s prevádzkou zariadenia sociálnych služieb a mestskej plavárne.

Positívne možno hodnotiť, že spracovatelia návrhu rozpočtu pri spracovávaní, prepočtoch potenciálnych príjmov rozvážne (konzervatívne, miestami až pesimisticky, príp. s cieľom zachovať skryté rezervy) určovali ich výšku. Pri tejto konštrukcii návrhu rozpočtu je možné predpokladať naplnenie príjmovej časti rozpočtu avšak s opatrnosťou hospodára, pri náznakoch zmeny v dôsledku energetickej, klimateckej, príp. humanitárnej krízy a vysokej miery inflácie, ďalších ekonomických a hospodárskych opatrení, napr. zvýšenie odpočítateľnej položky, nárast minimálnej mzdy, príp. nárast miezd pedagogických a nepedagogických zamestnancov a pod. . Vážnym rizikom v roku 2023 budú aj naďalej zvýšený tlak na rast platových nárokov zamestnancov vo verejnej službe (vrátane školstva),

nárast príjmov a nárast spotreby obyvateľstva _ bežná aj kapitálová, a ďalej možné legislatívne zmeny (daňovo – odvodová reforma, zvýšenie odpočítateľnej položky, nárast minimálnej mzdy).

V návrhu rozpočtu **spracovateľ vyčlenil finančné prostriedky aj na poskytnutie dotácií**, ktoré **mesto môže poskytnúť**, v súlade s ust. § 7 zákona č. 583/2004 Z.z. o o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Spracovateľ vychádzal z požiadaviek jednotlivých odborných útvarov, z požiadaviek príspevkovej organizácie, zriaďovateľov školských zariadení, súkromných a cirkevných škôl. Návrh rozpočtu neobsahuje bežné či kapitálové výdavky pre konkrétnu školu, školské zariadenie, tieto výdavky uvádza iba všeobecne v Programe 12: Školstvo. **V posudzovanom návrhu neboli zahrnuté návrhy, pripomienky poslancov mestského zastupiteľstva.** Návrhy a pripomienky poslancov môžu byť akceptované na rokovaní mestského zastupiteľstva, prípadne budú zapracované v rozvojom program mesta a zapracované v rámci prípadných zmien rozpočtu v priebehu roka 2023.

Návrh kapitálového rozpočtu vo výdavkovej časti **odráža jednoročné vízie spracovateľa** (nekonkretizuje charakter výdavku, s výnimkou rekonštrukcie plavárne), skôr **všeobecne definuje objem finančných prostriedkov, ktoré bude schvaľovať osobitným schvaľovacím procesom**, prostredníctvom schvaľovania jednotlivých investičných aktivít resp. dokumentu Rozvojový program mesta na príslušný rok 2023. Na financovanie kapitálových výdavkov mesto predpokladá zhromaždiť disponibilné finančné zdroje najmä z prebytku v bežnej časti rozpočtu, z úverových zdrojov schválených v roku 2021 a 2022 a prostriedkov akumulovaných na peňažných fondoch. Na základe uvedeného je možné predpokladať, že **strategické rozhodnutia o výške a zložení kapitálových príjmov a kapitálových výdavkov budú priebežne schvaľované v priebehu rozpočtovaného roka mestským zastupiteľstvom.**

Návrh rozpočtu na obdobie rokov 2023 – 2025 neobsahuje návrh výsledkov hospodárenia obchodných spoločností ani návrh záväzných výkonnostných (merateľných) ukazovateľov pre príspevkovú spoločnosť. V súlade s princípom transparentnosti a z dôvodu, že mesto má zachovávať majetok v nezmenenej výške, je vhodné uvádzať návrh plánov výsledkov hospodárenia obchodných spoločností, už aj preto, že o dôležitých otázkach spoločností rozhoduje mesto prostredníctvom valného zhromaždenia.

Návrh programového rozpočtu zároveň posilňuje zodpovednosť za nakladanie s verejnými zdrojmi, a tým podporuje aj manažovanie rozpočtových výdavkov. Jeho prednosťou je skvalitňovanie informácií potrebných pre rozhodovanie o výdavkoch. Umožňuje identifikovať zmysel používania verejných zdrojov pri napĺňaní navrhovaných cieľov a zámerov.

Cieľ, ukazovateľ a hodnotu plnenia navrhovateľ vecne a hodnotovo definuje v rámci programov, podprogramov, vyhodnoteniu úspešnosti plnenia ukazovateľa sa však už pozornosť nevenuje. „Koncept výpočtu hodnoty za peniaze“ je tak iba formálne naplnený ! Avšak aktivity samosprávy by mali byť systematicky vyhodnocované aj následne, nielen z pohľadu súladu so zákonom, ale v prvom rade z hľadiska dosiahnutia cieľov, výsledkov s poukazom na hospodárnosť a efektívnosť. Oprosti súčasnosti je potrebné aplikovať oveľa viac analytický a menej právnický a účtovný pohľad. Za týmto účelom opakovanе odporúčam hľadať výsledkovo orientované riešenia, ktoré prinesú ďalšie finančné zdroje vyplývajúce zo štrukturálnych zmien činnosti mesta a obchodných spoločností, príspevkovej spoločnosti, nevynímajúc aj školy a školské zariadenia.

Na záver je potrebné zdôrazniť, že pri dodržiavaní programového rozpočtu musí byť permanentne zabezpečená rozpočtová disciplína zo strany všetkých zainteresovaných subjektov, ktoré sú napojené do rozpočtového procesu. Udržanie rozpočtovej rovnováhy je predpokladom, aby boli naplnené ciele viacročného programového rozpočtu.

Rozpočet je pre mesto základným programovým dokumentom, podľa ktorého a na základe ktorého mesto plánuje realizáciu a finančné zabezpečenie svojich úloh a povinností, ktoré plní v súlade s osobitnými predpismi, pričom jeho cieľom má byť :

- zabezpečenie účelnosti a efektívnosti čerpania výdavkov mesta,
- zvyšovanie zodpovednosti jednotlivých subjektov za čerpanie výdavkov,
- zabezpečenie väčšej participácie verejnosti na príprave programov a ďalšie zvyšovanie transparentnosti nakladania s verejnými prostriedkami.

Na základe vyhodnotenia procesov prípravy a tvorby návrhu navrhovaného rozpočtu a následne spracovaného stanoviska, ako aj skutočností uvedených v tomto dokumente

o d p o r ú č a m

poslancom Mestského zastupiteľstva v Starej Ľubovni Programový rozpočet Mesta Stará Ľubovňa na roky 2023, 2024, 2025

s c h v á l i ť .

V Starej Ľubovni, dňa 13.10.2022

Ing. Ján Šidlovský, v.r.
hlavný kontrolór